5909
C240. Torm.

85

Eesti Üliõpilaste Seltsi
raamatukogule

Wanemuise näitelawa poolt

Torm.

Nali ühes waatuses.

Prantsuse keelest.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
76163

Tegelased:

Mees.

Naene.

Tegewuse koht: wäike tuba.

Aeg: olewik.

—— . ——

Wäike tuba. Tagaseinas kamin. Uks paremal ja pahemal pool. Pahemal pool on sohwa. Paremal pool on laua pääl wiepudel, klaas ja ajaleht. Kamina pääl kell, mõned iluasjad pudewast materjalist.

1. etendus.

Naene (üksi).

Naene (istub kamina ees ja töötab palawiku sarnase agarusega näputöö kallal. — Natukese aja pärast waatab ta kella pääle. Tumeda häälega). Kell üksteistkümmend!... (Waheaeg, siis waluga) Kell üksteistkümmend! — (Wäljas on sammusid kuulda, ta ohkab.) Ah, wiimaks! (Töötab jälle edasi.)

2. etendus.

Mees. Naene.

Mees (tuleb rõõmsalt sisse, sirutab käed oma naese järele wälja ja läheneb temale lõbusalt).

Naene (ei liiguta ennast ja hoiab silmad ärapööramata oma näputöö pääl. — Mees jääb imestades seisma ja vaatleb naist rahutult . . . . Aga ei! naene näib rahulik olewat; kui ta mitte ennast tema poole ei pööra, siis ei ole ta lihtsalt tema sissetulemist kuulnud. Mees naerab, hiilib tasakesi naese selja taga ja annab tema kaela pääle ühe musu. Naene tõuseb püsti)

Naene (mõõdab teda põlgawalt silmadega). — — — — — — — — — — — —

Mees (ei tea, mis mõtelda — — — — astub sammu tema poole).

Naene (ruttu tagasi astudes). Jätke mind, mu herra!

Mees (tahab rääkida). — — — — — — —

Naene. Jätke mind rahule! . . . . (Läheb oma toa ukse poole)

Mees (saadab teda silmadega).

Naene (läwe pääl, pühalikult). Tänasest päälé ei ole teie ja minu wahel midagi ühist enam! (Ära oma tuppa. Mees tormab temale järele, uks langeb tema nina ees kinni.)

3. etendus.

Mees (üksi).

.... (Nagu pruuga pähe lööduud. Mis siis juhtunud on? Kas naene tõesti wihane on, wõi tahtis ta ainult nalja teha? Wast naerab ta praegu.... Et selle kohta selgust saada, paneb ta kõrwa ukse juurde. Ta ei kuule midagi.... Siis tõesti kibe tõsi, pikse hoog on tabamas.... Noh, las tulla! Temma on juba koguni keisthuguseid pikse hoogusid näinud! Kõige parem on seda mööda minna lasta. Ta läheb kamina juurde, sirutab oma jalgu üht teise järele ja hõõrub selle juures ägedasti käsa, siis wõtab ta ajalehe, heidab sohwale ja seab ennast sääl mõnusasti, nagu kawatseks ta lehte otsast lõpuni läbi lugeda.)

4. etendus.

Mees. Naene.

(Naene tuleb omast toast ja seab ennast mehe ette seisma.)

Naene (tuliselt ja tuisuxalt). Siis teie arwate, et see elu nõndawiisi edasi peab minema?

Mees (imestab).

Naene. Teie arwate, et ma selle järele, kui ma terwe õhtu otsa teid oodanud olen, wast rõõmus pian olema, et ükski oma kütmata tuppa wõin minna, kuna teie ennast siia ilusasti paigale sate, et oma jalgu soendada ja lehte lugeda?

Mees (tõuseb üles). — — — — — —

Naene. O, jääge aga, palun, palun! Mul oleks palju teid eksitada. Ma saan aru, et teile selle järele, kui teie wiis tundi wäljas olete olnud, rahu tarwis läheb.

Mees (tahab rääkida).

Naene. Ma kahetsen ainult, et teie mind sundinud olete teid ootama. Kui ette oleksin teada wõinud, et teie alles pääle keskööd koju tulete —

Mees (waatab kamina poole kella pääle)......

Naene (lawalt). Ma palun andeks: see kell käib üle tunni taga.... Kell on praegu pool üks....

Mees (waatab oma taskukella). — — — —

Naene. Aga see on teile täiesti ükspuhas... Mis teile kellaaeg korda läheb? Teie tuleksite niisama hästi kell kaks, kell kolm, kell kuus hommiku koju.....

Mees (tahab wastu rääkida). — — — —

Naene. Üks öö pidu enam ehk wähem, mis see teile tähendab?

Mees (tahab jälle wastu rääkida). — — —

Naene. O, ma tunnen teid! Ma tean, mis teie ära teha wõite, kui teie kõlwatuse ja ulaelu teele olete astunud!

Mees (naeratab). — — — — — — —

Naene. Kuidas, teie wõite naerda? Muidugi, hirwitamine on niisuguste liiderlikkude, hukkaläinud inimeste mood, nagu teie olete!... Weel üks wõrgutamise abinõu enam, see peenikene nonschalance....

Mees (waatleb ennast). — — — —

<u>Naene.</u> Ja muidugi olete teie jälle wõitnud, nagu ikka? Mitu südant olete teie oma wõiduwankri ette rakendanud?

<u>Mees</u> (üsna lolliks tehtud). — — — —

<u>Naene.</u> Palju naesterahwaid selle meesterahwaste-pidusöögi juures oli?

<u>Mees</u> (päris pööraseis imestuses). — — —

<u>Naene.</u> O, ma tean, mis teie mulle ütelda tahate! Põllumeeste pidusöök, eks ole? Kõik haritud inimesed ja naesemehed. Täiesti auuwäärt, woorus-likud mehed, esimees kaheksakümne aastane wanaraug. Oleks-ju wäga hää meelega oma naese kaasa wõtnud, aga põhjuskiri keelab! Tuline kahju, naesterahwastel oleks wäga lõbus olnud, nad oleksiwad teiega koos naernud, teiega koos joonud, teiega koos laulnud.... Sääl oli wististi wäga lõbus, sellil põllumeeste pidu-söögil!

<u>Mees.</u> — — — — — — — — — — — —

<u>Naene.</u> Ei olnud lustilik? Seda pa-

kim, sest teie just lõbu vaenlane ei ole....
Teie võite mõnikord väga kenasti nal-
jatada....

Mees (viisaka tagasitõrjumisega). — — — —

Naene. Wähemalt on mulle seda tõendatud.... mina omalt poolt ei ole seda küll kunagi märganud.

Mees (vastu rääkides). — — — — — — — — —

Naene. Sest teie hoiate oma lahkuse teiste jaoks.

Mees (naeratab ja läheneb temale).

Naene (temast mööda minnes). Ei, minu härra, ei! Minge oma daamekeste juurde tagasi! Mulle ei tule mõttessegi nende vastu wõitlema hakata.... Mina olen ju ainult teie naene... ja ma ei ole õnnetuseks küllalt kõhn, et teile meeldida.

Mees. — — — — — — — — — —

Naene. Teie armastate kõhnu!... Pilvi, udu....

Mees. — — — — — — — — — — —

Naene. O, ma tunnen nüüd teie maitset! Seda saab ju kergesti kätte. On

tarvis ainult proua Luftigi näha, et aru saada, et teie ainult lookerg. sid armastate....

Mees. — — — — — — — — — — — — — —

Naene. Ja see inimene julgeb minul wöörsil käia! Niisugune häbematus!

Mees (pehmelt). — — — — — — — — — —

Naene. Ja, saage aga wihaseks.... see on ju põõrane, kirmus!.... Kuidas woib ometi niisugust suudistust välja ütelda? Kas härra Luftig ei ole mitte teie parem sõber? Koolijast saadik olete teie alati koos, olite ühes ametis tegewad, teie olite koguni tema tunnistaja laulatuse juures, teie töötate tema omme kallal edasi.... mis oleks ka loomulikum?

Mees. — — — — — — — — — — — — —

Naene. Kuid ma ei wöi teie eest warjata, minu armas, et see inimestama sunnib, kui sagedasti teid inimeste juures lõunasöögil näid, kes midagi muud ei ole, kui ainult teie sõbrad....

Mees. — — — — — — — — — — — — —

Naene. O, tõepoolest, teil on tore ettekääne — herra Luftig elab ainult kaks sammu kantseleist emal ja teil, teil ei ole ju aega kodu sööma tulla; teie lähete sõbra Luftigi poole, mis on weel lihtsam! Mina wõiksin ju just niisamati teha ....

Mees. — — — — — — — — — — — —

Naene. Aga teie teate wäga hästi, et mina nende naeste hulgast ei ole, kes terwe päewa wäljas ümber jooksewad — mina jään koju!

(Siiamaani on naene ühtelugu rääkinud, ilma et wahet oleks pidanud. Mees sõnade järele „mina jään kodu", teeb ta wahe, et hinge tõmmata. Mees otsustab selle järele, et nüüd tema käes kord on sõna wõtta ja ta walmistab ennast selle wastu ütle.)

Mees (suud awades). — — — — — —

Naene (ruttu walmis wastu rääkima). Kui härra Luftig häämeelega wõõraid wastu wõtab, siis on see tema asi; iga

üks walitseb oma maja nii hästi kui ta seda mõistab.

Mees (lootusetas) — — — — — — — —

Naene. Kuidas ta nii toredasti elada wõib, seda õiendagu ta oma südametunnistusega. Minasi olen uudishimulik teada saada, kes tema naese hiilgawad riided maksab.

Mees. — — — — — — — — — — — —

Naene. Minu armas, mina kordan ainult, mis igal pool kõneldakse. Proua Luftig käib liiga toredasti riides endise unterohwitseri tütre kohta.

Mees (imestades). — — — — — — — —

Naene. Ja, unterohwitseri tütar! Teie ei hakka ometi selle wastu rääkima! Ma wõin teile selle kohta tõendusi tuua, tunnistajaid nimetada, kui teie nõuate.

Mees. — — — — — — — — — —

Naene. Teie ei soowi? Ma saan aru! Teie polevs saaks selle läbi halwaks tehtud.... Armastatud naese auupaistust ei tohi mitte tumestada....

Mees (päris tumm). — — — — — — —

Naene. Andke andeks, ma ei arwanud mitte, et teie nõnda õrn olete! Tulewikus saan ma selle eest hoidma, et ma proua Luftigi ei puuduta. Kõik, mis tema teeb, on hää. Tema warastab minu mehe südame, tema röövib lastelt nende isa, toob hukatust ja meeleheitmist seni õnnelikusse majasse, aga mina ei kaeba, ei räägi midagi, leian selle kõik wäga loomuliku, täiesti korras, täiesti auusa olewat ....

Mees. — — — — — — — — — — —

Naene. Kas sellest on küllalt? Kas teie selle wastamisega rahul olete, wõi pean ma selle proua Luftigile weel jalgade ette maha langema ja teda põlwili paluma minu meest ära wõrgutada? ...

Mees. — — — — — — — — (Seekord wõiks ta rääkida, aga ta jätab seda tegemata; ta lepib sellega, et õlgu kehitab ja naesele selja pöörab.)

Naene. Nüüd on õige! Mängige imes-

tuse pärast keeletut!.... See on kõige parem, mis teha wõib, kui mingisugust wastust ei leia.

Mees (ennast ümber pöördes). — — — —

Naene. Mis on teil oma wabandamiseks ütelda?

Mees. — — — — — — — — — — —

Naene. Midagi! Teie ei wõi midagi ütelda. Teie ei leia mitte ühte silpi, mitte ühte sõna! Mitte midagi!! Mitte midagi!!!

Mees (temale lähenedes). — — — — —

Naene. Tulge aga!.... Lööge mind!

Mees (ineestuse pärast kange). — — —

Naene. Siis lööge mind ometi!

Mees. — — — — — — — — —

Naene. Kes teid kulab? Teie olete tugewam... teie olete ijand.... O, ärge kartke midagi, ma ei hakka ennast mitte kaitsma!

Mees. — — — — — — — — (Nüüd wõiks ta jälle kõnelda, aga mis wõiks ta ütelda? Kõige parem on ära minna. Ta tahab ka seda teha

ja seab sammud ukse poole.)
Naene. Ah, teie jätate mind lõõmata?...
Teie kardate, et ma wast appi karjun?...
Mees (tuleb jälle tagasi). — — — — — — —
Naene. Siis eksite teie! Mina olen auus naene ja mitte seda sorti, kes kärast kasu ja häbist tulu otsiwad.
Mees (kindla otsusega mitte kõnelda). — — —
Naene (korrates). Häbist tulu otsiwad!
Mees (nagu enne — — — — wahib toa lage).
Naene (wihaselt). Kas teie kuulete seda?
Mees. — — — — — — — — — — — (wõtab oma lehe ja istub kamina ette.)
Naene. Ah, teie waikite?... teie loete oma ajalehte? Hõlbus abinõu, et silmusest pääseda!... (Läheneb temale.) On abielumehi, kellel julgust on enast kaitsta, abielumehi, kes siis, kui nad oma naese õnnetu, kahtluse piinas näe=wad, — kui see wast ka põhjuseta on — kannatajat lahke sõnaga, sõbraliku olekuga, murettseja pilguga rahustawad... Kas see siis raske on, wähe halastust

nende wastu tunda, kes teid armasta-
wad?

Mees (liigutatult, laseb oma ajalehe
maha langeda). — — — — — — — —

Naene. Sest mis nõuan ma õieti sinu
käest? Et sa mulle lihtsalt ütleksid,
kuhu sa selle pidusöögi järele läksid –
kui see pidusöök üleüldse oligi.....

Mees (lawalt). — — — — — — — — —

Naene. Ja muidugi..... hää küll....
ma usun, et ta oli. Aga sa pead järe-
le andma, et see sugugi loomulik ei
ole pääle keskööd kodu tulla.....

Mees (tahab rääkida). — — — — — —

Naene. Ütleme, kesköösel, kui pidusöök
kõige kauemini kella poole kümneni
kestis.....

Mees (nagu enne). — — — — — — —

Naene. Sa ütlesid ise mulle seda.

Mees (jälle nõnda). — — — — — — —

Naene. Mis ime siis, kui ma imestan.

Mees. — — — — — — — — — — — —

Naene. Kui ma rahutu olen....

Mees. — — — — — — — — — — — —

Naene. Sinu käest küsin! . . .
Mees. — — — — — — — — — — —
Naene (nutma purskates). Ja sina ei taha mulle wastata!! (Langeb nutted sohwa pääle.)
Mees (waatleb teda tähelepanelikult, kaastundlikult). — — — — — — — — —
Naene (nuukstudes). Ah, ema! Minu ema! Kes oleks uskunud, et sinu tütar ühel päewal pisarate kätte lämbuma peab! . . . .
Mees (wäga põrutatud). — — — — — —
Naene. Ja see ei ole weel midagi! See on alles minu õnnetuse algus!
Mees (temale lähenedes). — — — — — —
Naene (teda tagasi lükates). Jätke mind! Mul ei ole teie silmakirjalist troosti tarwis! . . . Teie tahtsite mind pisarates näha . . . Nü siis — ma nutan . . . Mis teie weel tahate?
Mees. — — — — — — — — — (Nüüd saab liiga, mehe kannatus on otsas. Ta astub tema juurest tagasi ja käib toas suurte sammudega edasi tagasi.)

Naene. O, see on naeruwäärt, et ma nutan, ma tean seda. Mis tarwis ka. Mispärast ei harju ma selle seisukorraga ära, mis mulle walmistatakse? Kui palju naisi on meeste poolt maha jäätud ja siisgi elawad nad rahulikult edasi. Ei saa ometi kõiki abielusid lahutada. Meie abielu algas liiga õnnelikkude eeltähenduste all. Terwe ilm rõõmustas selle üle – pääle minu wana tädi Rosalie, kes kõik selgesti ära nägi!

Mees (on kamina juures, selg rahwa poole, wiimaste sõnade juures keerab ta ümmast ümber). – – – – – – –

Naene. Ja, minu härra, tema nägi selgesti – oma wiiekümnekuue aasta pääle waatamata. Ta ütles mulle: Laps, pea silmad lahti! ... Sina lähed ellukäpsele mehele...

Mees (protesterib). – – – – – – –

Naene. Teie nägite ellukäps olewat! – Mees, kellest tema nooresealt wäga palju kõneldi, ja kes oma abielusse

lõbuhimu ja kõlvatuse kombed kaasa toob.....

Mees. (on juba mõni filmapilk ikka ägedamaid rahutuse märkisid avaldanud ja viskab sõna „Kõlvatuse" ajal mõne pudeva asja kamina päält maha).

Naene. Näete nüüd, teie lõbute kõik puruks!.... See on teie mood vastust anda!....

Mees (tahab kõnelema pahvatada — — — Aga ei, ta ei taha ennast wihast wedada lasta. Ta tunneb, et peaaegu lämbub; et ennast rahustada, läheb ta laua juurde ja walab omale suure klaasi täie wett.)

Naene. Ah, teil on janu?.... See ei imesta mind — pidusöök wõib juba janu teha!

Mees. — — — — (Paneb klaasi suu äärde, talle tuleb aga midagi paremat meelde, wõtab laua päält olevast toosist suhkrut ja walmistab omale suhkruwett.)

Naene. Tõre!... Natuke suhkrut... tsitroni mahla... see on hää... see annab jälle wärskust!
Mees (joob waikides ja mõnuga oma klaasi tühjaks). — — — — — — — —
Naene (wihaselt). Ma palusin teid aga siisgi, kui teie suhkruwett juua tahate, et teie seda mitte minu toas ei teeks!...
Mees (pühib rahulikult suu puhtaks, kui ta ära on joonud). — — — — —
(Uus waikus.)
Naene (mõrudalt). Alles hiljuti ajasite teie mitu tilka tsitroni mahla minu palweraamatu sametise kaase pääle!....
Mees (kahetsewa nägoga wiisakalt, aga külmalt). — — — — — — — — — Ta paneb klaasi jälle laua pääle)
Naene (wälja pahwatades). Ja mul on nii palweraamatut nüüd rohkem tarwis, kui kunagi! Mis saaks minust, kui mulle palwe ei jääks? Ma ei ole, Jumalale tänu, mitte õppinud

usu troosti põlgama, jätkeie ei saa
seda minult ära rööwida!
Mees (naeratab). — — — — — — —
Naene. O, ma tunnen teie waateid!....
Need on teid nii kaugele wiinud, et teie
kõik oma kohuſed ära unustate,
oma perekonna ära salgate, nagu
teie usu ja kõlbluſe ära olete sala-
nud....
Mees (on ennast oma saatuſe hoolde
annud ja waikib). — — — — — —
Naene (elawalt). Mis teie ütlete?
Mees (külm). — — — — — — — —
Naene. O, naeratage aga, teie waba
mõtleja! Teie ei saa mind mitte
nii kaugele wiia, et ma oma ema
hääd õpetuſed ära unustaksin!...
Ja minu ema oli wäga mõistlik
naesterahwas, saate aru?
Mees (kehitab õlasid). — — — — — — —
Naene. Teie kahtlete? O, se puudus
weel, minu ema teotada!!
Mees (tõstab käed taewa poole). — —
— — —

Naene (nuuksudes). Ja missugused päewa olete teie selleks wälja wali- nud! Päewa, mida meie perekonnas pidulikult pühitseti, ja mis mulle minu lapsepõlwe paremaid rõõmusid meelde tuletab, minu sündimisepäewa!

Mees (waatab waluealt oma naesele otsa). – – – – – – – – – – – –

Naene. Ja, täna on minu sündimi- sepäew! Aga selle pääle teie ju ei mõtle!. . . .

Mees. – – – – – – – – – – – –

Naene. Tunnistage aga, et teie selle pääle ei ole mõtelnud, et teie selle pääle ialgi mõtle!

Mees (tahab rääkida). – – – – –

Naene. Ah, waikige, waikige!. . . Teie tooksite ainult üle mee walet!!. . .

Mees (waatab üles, nagu tunnis- tajaid otsides, siis pöörab ta nae- ratades naese poole). – – – – –

Naene. Noh, mis teil on?. . . Siis rääkige ometi!. . . .

Mees (ikka weel waikides, wõtab taskust ühe karbi, awab selle ja annab naese kätte). — — — — — — — — —
Naene. Käewõru?!... Minule? (waatab seda ja loeb kirja.) „Minu naesele sündimisepäewaks!“ — Selle pärast jäid sa nii kauaks?.... (Tundmusega.) Ah, Karl, kui hää sa oled!... ja kuidas ma sind armastan! (Langeb temale kaela.)
Mees (naeratab ja kumardab tema poole alla, ütleb). Tõrm möödas?
Naene (jaatab õnnelikult).

(Eesriie)

— ~ —